

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**Державний біотехнологічний
університет**

**Факультет
менеджменту,
адміністрування
та права**

**Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського
спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін**

СУПЕРВІЗІЯ І КОУЧИНГ В ОСВІТІ

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти денної та заочної форми
спеціальності *015 Професійна освіта
(аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові
технології)*

**Харків
2024**

СУПЕРВІЗІЯ І КОУЧИНГ В ОСВІТІ

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти денної та заочної форми
спеціальності *015 Професійна освіта*
(аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові
технології)

Затверджено
рішенням Науково-
методичної ради
факультету
МАП ДБТУ
Протокол № 6
від 09.02.2024 р.

УДК 378.048(072)

П 56

Схвалено на засіданні кафедри ЮНЕСКО
«Філософія людського спілкування» та соціально-
гуманітарних дисциплін ДБТУ
(протокол № 7 від 24.01.2024 р.)

*«Супервізія і коучинг в освіті»: методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання (спеціальність 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) форми навчання) упоряд.
М.С. Пономарьова, С.А. Золотарьова,
В.Є. Новікова – Харків: ДБТУ, 2024 – 40 с.*

Рецензенти:

С.О. Васильєва – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди;

О.А. Мандражи – канд. пед. наук, доцент кафедри фізики та математики Державний біотехнологічний університет.

© Пономарьова М.С., Золотарьова С.А.,
Новікова В.Є.
2024

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «*Супервізія і коучинг в освіті*» – це один з пріоритетних векторів основних спеціальних навчальних дисциплін, що сприяє формуванню профіля фахівця професійної освіти.

Мета дисципліни – сприяння формуванню здатності здобувачів розв’язувати складні професійні задачі забезпечення якості навчання і викладання, підтримки, психолого-педагогічного і науково-методичного супроводу учасників освітнього процесу, їхнього особистісного і професійного розвитку; професійний розвиток супервізора і професійних спільнот; коучингові технології в освіті; принципи, структура та етапи педагогічного коучингу.

Завдання вивчення дисципліни визначає:

- інструменти покращення якості викладання (спостереження за практичною діяльністю педагога, надання ефективного зворотного зв’язку, допомога в укладанні плану підвищення якості викладання;

- принципи та методи педагогічної супервізії;

- супервізорські моделі (психодинамічна, баллінт-групова робота, гештальт-супервізія, поведінкова, роджеріанська, розвивальна, змішана, інтерактивна;

- шляхи удосконалення та розвитку професійних компетентностей супервізора як організатора і виконавця завдань супервізії алгоритм створення плану індивідуального професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен оволодіти наступними компетенціями, відповідно стандарту освіти та освітньої програми:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області;

- здатність приймати обґрунтовані рішення;

- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;

- усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;

- здатність керувати навчальними / розвивальними проектами;

- здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення;

- здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації.

Програмні результати навчання курсу ґрунтуються на наступних компетенціях:

- розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах;

- володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами;

- доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу державною та іноземною мовами;

- знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою;

- володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти;

- уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти;

- володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

Ці знання дозволяють раціонально здійснювати професійну діяльність з урахуванням кризових змін та інновацій в освітньому середовищі.

Зміст дисципліни розкривається в

темах:

Тема 1. Супервізія як демократична складова управління Новою українською школою.

Тема 2. Організація та планування, проведення супервізії та звітність..

Тема 3. Професійний розвиток супервізора і педагогічних спільнот.

Тема 4. Підходи до визначення поняття «коучинг»: вітчизняний і зарубіжний науковий дискурс.

Тема 5. Принципи, структура та етапи педагогічного коучингу. Інструменти та техніки коучингу.

Тема 6. Методика організації і проведення коучинг-сесії. Коучинг в управлінні інноваційним розвитком закладу освіти та педагогічного персоналу.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Тема 1. Супервізія як демократична складова управління Новою українською школою.

Мета, завдання, напрями проведення супервізії. Ключові функції супервізора. Принципи та методи педагогічної супервізії. Супервізорські моделі (психодинамічна, баллінт-групова робота, гештальт-супервізія, поведінкова, роджеріанська, розвивальна, змішана, інтерактивна). Види, форми педагогічної супервізії.

Тема 2. Організація та планування, проведення супервізії та звітність.

Етапи процесу супервізії (цикл роботи супервізора): планування, моніторинг, аналіз, застосування. Програма проведення супервізії. Особливості структурування супервізорської сесії. Наставницька бесіда як основний метод реалізації супервізії. Основні види наставницьких бесід. Навички активного слухання: парафраз, уточнення, зондування, надання поради, перевірка розуміння,

заохочення до продукування та ухвалення альтернативного рішення. Інструменти покращення якості викладання (спостереження за практичною діяльністю педагога, надання ефективного зворотного зв'язку, допомога в укладанні плану підвищення якості викладання). Вплив супервізора на результат супервізії. Проблемні аспекти супервізії.

Особистість супервізора: основні ролі та професійні вимоги.

Модуль 2.

Тема 3. Професійний розвиток супервізора і педагогічних спільнот.

Мотивування супервізорів до постійного особистісного і професійного розвитку (залучення до різних форм освіти, самоконтроль, критичне осмислення результатів професійної діяльності). Проектування програми професійно-особистісного зростання супервізора. Рівні професійного розвитку супервізора. Шляхи удосконалення та розвитку професійних компетентностей супервізора як організатора і виконавця завдань супервізії. Розвиток

навичок системного аналізу діяльності педагогічних працівників, знаходження оптимальних шляхів для підтримки та психолого-педагогічного і методичного супроводу їхнього професійного розвитку. Оцінка професійних компетентностей супервізора. Самооцінка в супервізії. Академічна доброчесність супервізора. Портфоліо супервізора.

Алгоритм створення плану індивідуального професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників. Професійне вигорання педагога. Розвиток навичок управління стресом, здатності до відновлення.

Тема 4. Підходи до визначення поняття «коучинг»: вітчизняний і зарубіжний науковий дискурс.

Історія становлення і розвитку коучингу. Діяльність Міжнародної коучингової федерації (ISF). Види коучингу (за галуззю застосування, за інструментами, за кількістю учасників, за індивідуальною метою, за кооперативними завданнями, за формою). Види коучингу: Life Coaching (Лайф-коучинг),

Business-coaching (Бізнес-коучинг), Executive coaching (Коучинг для керівників), Career coaching (Коучинг кар'єри), On-Job-Coaching (Коучинг на робочому місці), Коучинг спорту, Коучинг освіти, Сімейний коучинг, Коучинг особистої ефективності. Сфери застосування коучингу: адміністративний, бізнес-коучинг, життєвий коучинг, педагогічний коучинг. Особистість коуча. Ключові компетентності коуча. Професійні стандарти Міжнародної Федерації Коучингу: установлення довірливих відносин, коучингова присутність, активне слухання, постановка сильних питань, пряме спілкування, стимулювання усвідомленням, проєктування дій, планування та постановка цілей, управління прогресом та відповідальністю. Етичний кодекс коуча.

Модуль 3.

Тема 5. Принципи, структура та етапи педагогічного коучингу. Інструменти та техніки коучингу.

Мета, завдання педагогічного коучингу. Базові принципи педагогічного коучингу. Функції педагогічного коучингу. Етапи коучингового процесу. Аналіз ситуації та збір

необхідної інформації. Планування системи відповідальності. Реалізація плану з використанням різноманітних технік коучингу. Оцінка результативності. Спосіб оцінки результативності педагогічного коучингу. Суб'єкти оцінки педагогічного коучингу. Визначення конкретних показників, змін, які повинні відбуватися в результаті коучингу. Відсторонений ефект. Напрями використання коучинг-інструментів. Базові інструменти коучингу: моделі GROW, SMAS, VALOR, SUCCESS, SCORE, «ПРАПДА», SMART. Техніка постановки «сильних питань». Техніка «Колесо життєвого балансу». Техніка «Дерево кореневої причини».

Тема 6. Методика організації і проведення коучинг-сесії. Коучинг в управлінні інноваційним розвитком закладу освіти та педагогічного персоналу.

Коучинг як окремий вид консультування педагогічних, науково-педагогічних працівників з метою підвищення якості освітнього процесу, досягнення поставлених цілей та вирішення завдань. Коучинг як

компетенція керівника закладу освіти та певний тип лідерства, що зумовлює особистісний розвиток через взаємодію з командою. Коучинг як інструмент для оптимізації людського потенціалу та ефективної діяльності. Коучинг як вид індивідуальної підтримки педагогічних працівників, що ставлять своїм завданням професійне й особистісне зростання, а також підвищення персональної ефективності. Коучинг як технологія, що передбачає розвиток демократичного стилю керівництва, який базується певним чином на спеціально організованій техніці запитань, на основі співробітництва і налагодження зворотного зв'язку тощо Коучинг-сесія: структура, етапи реалізації. Таймінг коучинг-сесії, встановлення рапорту, рівні слухання клієнта, техніка «парафраз». Рекомендації для коуча при постановці запитань. Коучинг-позиція. Укладання контракту. Визначення мети. Екологічність мети. Рамка результату в коучингу. Використання досвіду. Планування діяльності.

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Знання перевіряють та оцінюють у наступних формах:

1. Оцінювання роботи в процесі семінарських занять.
2. Оцінювання роботи під час проведення практичних занять.
3. Проведення проміжного контролю.
4. Проведення модульного контролю.
5. Проведення підсумкового заліку.

*Структура навчальної дисципліни
«Супервізія і коучинг в освіті»*

Зміст, структура залікового кредиту	Аудиторна робота	Складається з трьох залікових модулів: M1+M2+M3	Лекції
			Практичні
			Контрольні заходи (проміжний контроль, модульний контроль)
	Самостійна робота	M4	Підготовка самостійної роботи за обраною темою
Опрацювання додаткової літератури, робота в інформаційних мережах			
Підсумковий контроль (залік)			

Загальна модульна оцінка складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних та семінарських занять, з оцінок за виконання індивідуального завдання, самостійної роботи та оцінки за виконання модульної контрольної роботи. Студент може набрати 100 рейтингових балів за такою формулою:

$$100 = M1 + M2 + M3 + M4 + ПК,$$

де M1 – аудиторна робота;

M4 – самостійна робота;

ПК – підсумковий контроль.

У свою чергу M1 розраховують за такою формулою:

$$M1 = 3M1 + 3M2 + 3M3,$$

де 3M1 – перший заліковий модуль;

3M2 – другий заліковий модуль;

3M3 – третій заліковий модуль.

Студенту дають допуск до участі у підсумковому контролі (залік) у разі отримання позитивних балів за кожним із трьох залікових модулів (60 – 74 бали).

Оцінювання (визначення рейтингу) рівня знань студентів

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 + модуль 3	Модуль 4	Підсумковий контроль	Сума рейтингових балів
20	30	20	30	100

Шкала переведення допоміжних балів у рейтингові

9 – 10 рейтингових балів – 90 – 100

допоміжних балів

7 – 8 рейтингових балів – 75 – 89 допоміжних балів

5 – 6 рейтингових балів – 60 – 74 допоміжних бали

1 – 4 рейтингових бали – 35 – 59 допоміжних балів. Студента направляють на повторне вивчення тем.

Для оцінювання рівня відповідей на тестові завдання модульного контролю знань використовують такі критерії:

90 – 100 % правильних відповідей – 20 допоміжних балів;

75 – 89 % правильних відповідей – 15 допоміжних балів;

60 – 74 % правильних відповідей – 10

допоміжних балів;

35 – 59 % правильних відповідей – допоміжних балів не нараховуються.

Студента направляють на повторне тестування.

Поточне оцінювання знань та умінь студентів здійснюють під час проведення семінарських та практичних занять, і воно має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1. Активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання;

3. Проходження проміжного контролю;

4. Виконання модульного контрольного завдання. Оцінювання проводять за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою

літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) уміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків у процесі виконання завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії. Вміння обґрунтовувати свою позицію, узагальнювати інформацію та робити висновки.

Максимальну кількість балів ставлять за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Інакше оцінку знижують на відповідну кількість балів. Під час оцінювання практичних завдань увагу також приділяють якості, самостійності і своєчасності виконання завдань (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не дотримана, то балову оцінку знизять.

ІНДЗ оцінюють за критеріями: самостійність виконання; логічність і деталізація плану; повнота й глибина

розкриття теми; наявність ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо); кількість використаних джерел (не менше 10); використання цифрової інформації та відображення практичного досвіду; наявність конкретних пропозицій; якість оформлення.

Проміжний тестовий контроль проводять чотири рази за семестр. Під час проведення поточного тестування визначають рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчають у межах цієї навчальної дисципліни, та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з тестових завдань різного рівня складності. Підсумковий контроль здійснюють у формі заліку. Контроль включає два теоретичні питання і одне ситуаційне (практичне) завдання. Модульне завдання оцінюють за 20 - бальною шкалою.

20 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, з викладенням оригінальних висновків, зроблених на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів. Під час виконання

практичної частини студент застосовує системні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані.

19 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, на основі програмного та додаткового матеріалу зроблено висновки та узагальнення. Під час виконання практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Під час виконання практичного завдання припускається незначних неточностей.

18 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з програмним матеріалом дисципліни. Під час виконання практичного завдання студент застосовує глибокі знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконане в цілому правильно, в повному обсязі.

17 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з матеріалом дисципліни. Під час

виконання практичного завдання студент ефективно застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практична частина виконана в цілому правильно, під час її виконання студент припускається окремих неістотних помилок.

16 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено з незначними погрішностями або без узагальнень. Під час виконання практичної частини студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконує в цілому правильно, під час його виконання припускається неістотних помилок.

15 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, проте під час викладення програмного матеріалу допущено незначні помилки. У процесі виконання практичної частини студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконується в цілому правильно. Під час його виконання припускається неістотних помилок.

14 балів. Теоретичні запитання розкриті

неповно, допущено істотні погрішності або помітні помилки. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається помилок.

13 балів. Теоретичні запитання розкриті неповно, допущено істотні погрішності, які впливають на зміст відповіді. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок.

12 балів. Теоретичні запитання розкриті неповно, з істотними помилками. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значної кількості помилок, має значні труднощі, аналізуючи й описуючи ситуації.

11 балів. Теоретичні запитання розкрито неповно або зовсім не розкрито. Під час виконання практичного завдання студент припускається досить велику кількість грубих помилок, має значні труднощі під час аналізу й описування ситуацій, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

10 балів. Студент не може виконати практичне завдання, має чималі труднощі під час аналізу й опитування ситуацій, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні. Теоретичні запитання не розкриті.

9 балів. Студент не може виконати практичне завдання, має великі труднощі, аналізуючи й описуючи ситуації. Теоретичні запитання не розкриті.

Якщо підсумковому контролю знань студент набрав 0 – 20 балів, залік вважають не складеним.

4. ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ, ІНДИВІДУАЛЬНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Неодмінним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативно-правовими актами чинного законодавства, статистичними матеріалами.

Основні пропоновані види самостійної роботи:

- вивчення лекційного матеріалу;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни;
- підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.

В умовах кредитно-модульної системи самостійна робота є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових видів навчальної діяльності.

Під час вивчення дисципліни «Супервізія

і коучинг в освіті» на самостійну роботу відведено 50 % академічного кредиту, і цей час має бути використаний для самостійного поглибленого вивчення окремих тем дисципліни на вибір, а також для виконання індивідуальних розрахунків.

Викладач визначає обсяг самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

Індивідуальне науково-дослідне завдання у формі заліку (далі ІНДЗ) передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та їхнє застосування під час розгляду конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства.

ІНДЗ з дисципліни «Супервізія і коучинг в освіті» студенту видає викладач на початку семестру. ІНДЗ виконують самостійно. ІНДЗ для перевірки слід надати наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінку

за виконання ІНДЗ ураховують під час виставлення загальної оцінки з дисципліни. Тематика ІНДЗ має бути проблемного характеру.

Тему та зміст роботи можна обрати самостійно обов'язково узгодивши її з викладачем. Інакше тему може запропонувати викладач (варіанти тем ІНДЗ наведено нижче).

У процесі виконання ІНДЗ слід опрацювати не менш як п'ять літературних джерел з посиланням на використання певної інформації з них по тексту роботи.

При цьому роботі слід надати практичної направленості і спрямувати її розв'язання певної проблеми або викласти власні міркування щодо особистого погляду на питання, яке розглядають у роботі. Робота повинна включати такі складові елементи: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури, додатки до індивідуального завдання (за необхідності).

Вступ. Має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може

включати декілька підрозділів). Містить характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляди різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки розв'язання проблеми.

Висновки. Мають бути обґрунтованими, щодо досягнення мети роботи, можливо, містити рекомендації для вдосконалення діяльності підприємства.

Список літератури. У кінці ІНДЗ надають повний список використаних літературних джерел, який необхідно скласти у певному порядку. Відомості про літературні джерела, які включені до списку, варто давати згідно з державним стандартом.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копіями документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнені схеми або діаграми. За наявності кількох додатків оформлюють окрему сторінку „ДОДАТКИ”, номер якої є останнім, що включають до обсягу ІНДЗ.

Обсяг надрукованого ІНДЗ повинен становити до 30 сторінок.

5. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Нормативно-правове забезпечення наставництва і проведення супервізії.
2. Учасники процесу педагогічної супервізії: супервізор, супервізований.
3. Адміністративна супервізія.
4. Навчальна супервізія.
5. Підтримувальна супервізія.
6. Індивідуальна супервізія.
7. Групова супервізія.
8. Внутрішня супервізія.
9. Зовнішня супервізія.
10. Консультативна супервізія.
11. Планова супервізія.
12. Екстрена супервізія.
13. Види педагогічної супервізії.
14. Власне навчальна супервізія.
15. Навчальне консультування.
16. Підвищення кваліфікації.
17. Форми її реалізації (неформальна консультація, семінар-практикум, вебінар, демонстрація досвіду колег, тренінг, педагогічна майстерня, методична нарада тощо).
18. Етапи процесу супервізії (цикл

роботи супервізора): планування, моніторинг, аналіз, застосування. Програма проведення супервізії.

19. Особливості структурування супервізорської сесії.

20. Наставницька бесіда як основний метод реалізації супервізії.

21. Основні види наставницьких бесід.

22. Навички активного слухання: парафраз, уточнення, зондування, надання поради, перевірка розуміння, заохочення до продукування та ухвалення альтернативного рішення.

23. Інструменти покращення якості викладання (спостереження за практичною діяльністю педагога, надання ефективного зворотного зв'язку, допомога в укладанні плану підвищення якості викладання).

24. Вплив супервізора на результат супервізії.

25. Проблемні аспекти супервізії.

26. Супервізор як мотиватор професійного розвитку педагогічних працівників.

27. Основні ролі супервізора (фасилітатор, лідер, консультант, тренер).

28. Система особистісних цінностей і професійних здатностей супервізора: професійна компетентність і досвід; ставлення і риси характеру; навички спілкування; міжособистісні якості.

29. Умови продуктивної та успішної взаємодії суб'єктів супервізорського процесу.

30. Антидискримінаційна практика в супервізії.

31. Нові ролі педагога: «психолог», «тренер», «фасилітатор», «едвайзер», «консультант», «коуч», «ментор», «наставник».

32. Спільні риси і відмінні характеристики коуча і наставника, коуча і тьютора, коуча і тренера, коуча і психолога.

33. Техніка «Бутиробити-мати».

34. Техніка «Корабельна рада».

35. Стратегія Уолта Діснея, Піраміда Роберта Ділста.

36. Особистий щоденник.

37. Комунікативні техніки в стилі коучингу.

38. Техніки правильних питань.

39. Помилки у постановці питань.

40. Усвідомлення власного стилю

впливу переконання.

41. Цінності та переконання.

42. Діяльнісне засвоєння інструментів та технік коучингу, тренування навичок застосування у конкретних педагогічних ситуаціях.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Браун А., Боурн А. Супервізор у соціальній роботі: супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах. Київ: Університет. вид-во «Пульсари», 2013. 240 с.

2. Гоцирідзе А. Ролі супервізора: Association of supervisors and consultants URL: <https://supervis.ru/content/2116437821-gociridzeroli-supervizora>.

3. Жуков А. С. Підготовка професійних супервізорів Association of supervisors and consultants. URL: https://supervis.ru/content/20521_75493-zhukov-podgotovka-professionalnyh-supervisorov.

4. Лях В. В. Полімодальна супервізія Association of supervisors and consultants. URL: <https://supervis.ru/content/1297773-lyah-iv->

polimodalnaya-superviziya-istoriya-stanovleniya

5. Савчук О. М., Миргородська І. В. Стандарти супервізії в соціальній роботі: Наукові записки НАУКМА. Т. 136: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. Київ, 2016. С. 67–71.

6. Ушакова І. В. Супервізія: навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.]. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 228 с.

7. Шендеровський К. С. Тактичний менеджмент соціальної служби: посіб. для керівників соц. служб. Київ: [б. в.], 2011. 222 с.

8. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 396 с.

9. Ушмарова В. В. Практика реалізації коуч-технології в процесі формування готовності вчителів початкових класів до роботи з обдарованими учнями / В. В. Ушмарова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т ; [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя

: КПУ, 2016. – Вип. 48 (101). – С. 241– 247.

10. Andersen, T. (1987). The reflecting team: Dialogue and meta-dialogue in clinical work. *Family process*, 26(4), 415–428.

11. Attardo, S., & Pickering, L. (2021). *Pragmatics and its Applications to TESOL and SLA*. John Wiley & Sons.

12. Ponomarova, M.; Yevsiukov, A.; Shovkun, L.; Zolotarova, S.; Kramarenko, I. Formation and management of the development of agricultural production and processing of agricultural products and the value of food technologies. *Financ. Credit. Act. Probl. Theory pract.* 2022, 4, 58–67.
<https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.45.2022.3825>

13. Пономарьова М. Професійна освіта в умовах глобальних змін та трансформації українського суспільства VII Міжнародна науково-практична конференція «Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення» ВП НУБіП У «БАІ С. 357-358. (Україна)

14. Пономарьова М. Мотивація до педагогічної професійної діяльності майбутніх викладачів вищої освіти. Психолого-педагогічні проблеми вищої і

середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16 – 18 березня 2023 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. 1162 с С. 914-915. (Україна)

15. Пономарьова М. Освіта та агробізнес як вектор оновлення та зміцнення національних інтересів країни Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», присвячена 125-річчю НУБіП України 2023. С. 248-250. (Україна)

16. Пономарьова М. Професійне зростання траєкторії освіти та агробізнесу в умовах зміцнення національних та стратегічних завдань суспільства Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва [Електронний ресурс]: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 27-28 квітня 2023 р./ За ред. І. Перезової. – Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. – 810 с. С. 373-374. (Україна)

17. Ponomarova M. Involving educational technologies as an effective vector of management competencies // Scientific Center of Innovative Research, International Conference on

economics, accounting and finance-.15.12.2023.

//

<https://conf.scnchub.com/index.php/ICEAF/ICEAF-2023/paper/view/689> (Естонія)

18. Пономарьова М., Золотарьова С. Застосування штучного інтелекту в педагогічному процесі вищої школи Інновації та інтеграція цифрових трендів освітянського простору в економіку знань : матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації з економічних наук, 30 жовтня – 10 грудня 2023 р. – Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2023. – 264 с 179-181 DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-332-6-52>

19. Пономарьова М.С., Золотарьова С.А., Євсюков О.Ф., Засядьвовк А.О. Місце мотиваційного навчання в освітньому просторі, Вісник науки та освіти, № 11(17) (2023): [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)).

20. Пономарьова М., Євсюков О., Золотарьова С. Розвиток та перспективи професійної освіти у сільському господарстві / Наукові інновації та передові технології. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-507-517](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-507-517).

Інформаційні ресурси

Конституція України; Закони України: «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про загальну середню освіту»; Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти»; Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа»; Наказ МОН від 18.10.2019 року №1313 «Деякі питання організації та проведення супервізії»; Наказ МОН від 04.03.2020 року №346 «Про внесення змін до Програми проведення супервізії», Укази Президента України та інші законодавчі акти є правовою базою.

Нормативно-правове регулювання професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників (Постанова КМУ від 29.07.20 №672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників»; Наказ МОН України від 04.12.20 №1504 «Деякі питання професійного розвитку науково-педагогічних працівників»; Лист МОН України від 21.08.20 №1/9-466 «Про центри професійного розвитку педагогічних працівників»; Наказ МОН

України від 23.04.21 №457 «Про затвердження типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників»).

Інформаційною базою для вивчення курсу стають: статистичні збірники, річні звіти, збірники наукових праць, законодавча база, підручники та інші літературні джерела.

ЗМІСТ

1. Мета і завдання навчальної дисципліни...	4
2. Програма навчальної дисципліни.....	9
3. Засоби діагностики успішності навчання	15
4. Вимоги до виконання самостійної, індивідуальної науково-дослідної роботи	25
5. Запитання для підсумкового контролю	29
6. Рекомендована література.....	32

**Укладачі: Пономарьова Марина Сергіївна
Золотарьова Світлана Анатоліївна
Новікова Вікторія Євгеніївна**

СУПЕРВІЗІЯ І КОУЧИНГ В ОСВІТІ

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти денної та заочної форми
спеціальності *015 Професійна освіта*
(аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові
технології)

Комп'ютерний набір і верстка М.С. Пономарьова

Підп. до друку _____2024 р. Формат 60x841/16. Гарнітура
Таймс. Друк офсет. обсяг: 1,9 ум.-друк. арк.; 1,7 обл.-вид. арк.